

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Державного університету «Житомирська політехніка»
з розгляду та захисту дисертації
на здобуття ступеня доктора філософії
Димитрію ГРИЦИШЕНУ

ВІДГУК

офіційного опонента

**на дисертаційну роботу Дубовика Дениса Євгеновича
на тему: «Механізми реалізації державної інформаційної політики»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»**

Актуальність теми дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Дубовика Дениса Євгеновича присвячена проблематиці, яка перебуває на перетині публічного управління, державної безпеки, цифрової трансформації, демократичної комунікації та захисту інформаційних прав людини. У сучасних умовах інформаційна сфера перестала бути лише простором поширення повідомлень або технічним каналом взаємодії між владою і громадянами. Вона стала середовищем, у якому формуються довіра до публічних інституцій, спроможність суспільства критично сприймати повідомлення, легітимність державних рішень, а також здатність держави протидіяти організованим деструктивним впливам.

Особливу актуальність дослідження має в умовах повномасштабної війни, коли інформаційна політика безпосередньо пов'язана з національною безпекою, суспільною консолідацією, кризовим інформуванням, міжнародною підтримкою України та недопущенням руйнівного впливу дезінформаційних кампаній.

Одночасно держава має зберігати правові межі комунікаційної діяльності, не підміняти протидію дезінформації необґрунтованим обмеженням свободи вираження поглядів і забезпечувати громадянам доступ до своєчасної, достовірної та зрозумілої інформації.

Вибір теми є науково виправданим ще й тому, що в українській практиці досі зберігається фрагментарність інституційної взаємодії у сфері державної інформаційної політики. Окремі органи публічної влади здійснюють інформування, кризові комунікації, регулювання медіа, кіберзахист, роботу з відкритими даними та протидію дезінформації, однак ці напрями не завжди об'єднані єдиною логікою цілей, ролей, стандартів, показників і зворотного зв'язку. Саме тому дослідження механізмів реалізації державної інформаційної політики має не лише теоретичне, а й безпосереднє прикладне значення.

Актуальність роботи посилюється європейською інтеграцією України, що вимагає наближення національних підходів до стандартів прозорості, підзвітності, захисту персональних даних, медіаплюралізму, кіберстійкості, платформної відповідальності та належного врядування. У цьому контексті дисертація спрямована на пошук такої організаційно–управлінської моделі, яка дозволяє поєднати безпекові потреби держави з демократичними гарантіями, цифровими інструментами та результативною публічною комунікацією.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Обґрунтованість наукових положень дисертації забезпечується послідовною логікою дослідження: від аналізу еволюції наукових поглядів та уточнення понятійно–категоріального апарату до розроблення інтегрованого механізму, двоконтурної моделі стратегічних комунікацій і системи моніторингу та оцінювання. Робота побудована таким чином, що кожний розділ не дублює попередній, а розвиває окремий рівень наукової аргументації.

У першому розділі здобувач розкрив концептуальні основи державної інформаційної політики, систематизував її функції, цілі й пріоритети, а також

запропонував методичну логіку дослідження відповідних механізмів. Важливим є те, що державна інформаційна політика розглядається не як вузька сукупність інформаційних заходів, а як складна багаторівнева діяльність публічної влади у взаємодії з громадянами, медіа, громадянським суспільством, цифровими платформами та міжнародними партнерами.

У другому розділі проаналізовано систему суб'єктів формування і реалізації державної інформаційної політики, інструменти інформаційної взаємодії органів влади з громадянами та медіа, а також проблеми забезпечення інформаційної стійкості в умовах гібридних загроз. Сильним аспектом цієї частини є поєднання інституційного аналізу з оцінюванням цифрових каналів, механізмів зворотного зв'язку, кризового інформування та ризиків дезінформаційного впливу.

Третій розділ містить пропозиції, що мають завершений характер: концептуальну архітектуру інтегрованого організаційно–управлінського механізму, двоконтурний механізм стратегічних комунікацій і протидії дезінформації, а також систему моніторингу й оцінювання ефективності реалізації державної інформаційної політики. Послідовність переходу від теоретичного узагальнення до практичної моделі свідчить про належний рівень методологічної цілісності роботи.

Достовірність висновків забезпечується використанням широкого масиву нормативно–правових актів, наукових праць українських і зарубіжних авторів, документів міжнародних організацій, статистичних та аналітичних матеріалів, а також власних узагальнень здобувача. Методи дослідження відповідають предмету роботи: історико–генетичний аналіз застосовано для періодизації наукових підходів, інституційне картування – для аналізу суб'єктів, структурно–функціональний підхід – для розкриття функцій і ролей, ризик–аналіз – для систематизації гібридних загроз, а моделювання – для формування авторських механізмів.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що здобувач запропонував цілісний підхід до реалізації державної інформаційної політики як повного управлінського циклу, а не як сукупності відокремлених комунікаційних, безпекових або нормативних заходів. Такий підхід є важливим для розвитку науки публічного управління, оскільки дозволяє поєднати правовий, інституційний, організаційний, цифровий, комунікаційний та оціночний виміри в єдиній системі.

До найбільш вагомих результатів слід віднести удосконалення концептуальної архітектури інтегрованого організаційно–управлінського механізму реалізації державної інформаційної політики. Запропонована архітектура охоплює нормативно–стратегічний, інституційно–суб’єктний, функціональний, інструментально–комунікаційний, ресурсно–забезпечувальний та моніторингово–оціночний контури. Її цінність полягає у тому, що вона перетворює загальні стратегічні орієнтири на конкретні процеси, ролі, інструменти, показники та механізми коригування.

Науково значущим є також двоконтурний механізм стратегічних комунікацій та протидії дезінформації. Проактивний контур у роботі спрямовано на довгострокове пояснення державної політики, наративне планування, розвиток медіаграмотності, заповнення інформаційних вакуумів та підтримання суспільного діалогу. Захисний контур охоплює моніторинг, раннє попередження, виявлення координованих кампаній, верифікацію, ескалацію, кризове реагування та післядієвий аналіз. Об’єднання цих контурів спільною доказовою базою та правовими запобіжниками є суттєвим авторським результатом.

Окремо слід відзначити розроблену систему моніторингу й оцінювання ефективності реалізації державної інформаційної політики. Її перевагою є перехід від звітності про кількість проведених заходів до оцінювання якості інформації, доступності, довіри, участі, інформаційної стійкості, якості даних та

управлінського впливу. Запропонована логіка дозволяє не лише фіксувати стан, а й запускати коригувальні рішення, що підсилює прикладну цінність дослідження.

Дістали подальшого розвитку положення щодо координованої поліцентричності, інформаційної стійкості, ролі цифрових платформ, міжвідомчої взаємодії, доказовості комунікацій та зворотного зв'язку у публічному управлінні. Результати є логічно обґрунтованими, внутрішньо узгодженими та відповідають поставленим завданням.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження

Теоретичне значення дисертації полягає у поглибленні наукових уявлень про державну інформаційну політику як складну багатосуб'єктну систему публічного управління. Здобувач переконливо довів, що реалізація такої політики потребує не лише нормативного регулювання або комунікаційної активності, а узгодженого поєднання стратегічних цілей, інституційних ролей, цифрової інфраструктури, безпекових процедур, ресурсного забезпечення та оцінювання суспільного результату.

Практична значущість роботи полягає у можливості використання запропонованих моделей і рекомендацій органами державної влади, органами місцевого самоврядування, комунікаційними підрозділами, регуляторами, безпековими інституціями, освітніми закладами, громадськими організаціями та аналітичними центрами. Концептуальна архітектура може бути використана для розроблення міжвідомчих регламентів, матриць відповідальності, стандартів обміну даними та процедур кризового реагування.

Двоконтурний механізм є прикладним інструментом для побудови комунікаційних стратегій, планів протидії дезінформації, алгоритмів виявлення інформаційних інцидентів і протоколів взаємодії з медіа та цифровими платформами. Система моніторингу й оцінювання може застосовуватися для

аналізу ефективності державних інформаційних кампаній, електронних сервісів, кризового інформування та заходів із підвищення інформаційної стійкості.

Практичну апробацію результатів підтверджує використання окремих положень у діяльності Народного депутата України, Менської міської ради, громадської організації «Освітній компас» та ЗВО «Університет трансформації майбутнього». Це свідчить про те, що дисертація має не декларативний, а прикладний характер і зорієнтована на вирішення реальних управлінських проблем.

Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих працях

Основні положення дисертації відображено у наукових публікаціях здобувача. За темою дослідження опубліковано 16 наукових праць, серед яких наукові статті у фахових виданнях України, публікація у виданні, внесеному до міжнародних наукометричних баз, публікація в іноземному науковому виданні та праці апробаційного характеру. Тематика цих публікацій охоплює інформаційну політику як інструмент державного управління, інституційний механізм її реалізації, цифрові трансформації, прозорість інформаційної політики, організаційно–економічний механізм та напрями вдосконалення державної інформаційної стратегії.

Зміст опублікованих праць відповідає предмету дисертаційного дослідження і достатньо повно репрезентує основні результати, що виносяться на захист. Апробаційні матеріали свідчать про системне обговорення положень роботи у науковому середовищі, а участь у науково–практичних конференціях підтверджує поступовість формування авторської позиції.

Оцінка змісту, структури та завершеності дисертації

Дисертаційна робота має логічну структуру і складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаної літератури та додатків. Композиція дослідження відповідає його меті й завданням. У першому розділі сформовано концептуальні основи, у другому –

проаналізовано особливості функціонування державної інформаційної політики в Україні, у третьому – запропоновано напрями розвитку механізмів її реалізації.

Позитивною рисою роботи є те, що автор не обмежується загальними міркуваннями про важливість інформаційної політики, а розробляє конкретні організаційні, комунікаційні та методичні інструменти. Таблиці й рисунки виконують не ілюстративну, а аналітичну функцію: систематизують суб'єктів, механізми, критерії, ризики, індикатори, контури взаємодії та логіку управлінського циклу.

Зміст дисертації свідчить про належний рівень володіння здобувачем науковою методологією, уміння працювати з нормативними, теоретичними, аналітичними та прикладними матеріалами, а також здатність формувати самостійні висновки й практичні рекомендації. Робота є завершеним дослідженням, у якому поставлена мета досягнута, а завдання послідовно розкриті.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

1. Запропонована концептуальна архітектура інтегрованого організаційно-управлінського механізму є змістовною та логічною, однак доцільно було б докладніше показати її апробацію на прикладах різних типів органів публічної влади: центрального органу виконавчої влади, обласної військової адміністрації, територіальної громади та регуляторного органу. Це дозволило б чіткіше побачити межі універсальності моделі.

2. У роботі ґрунтовно розкрито роль цифрових платформ, проте механізм правової та організаційної взаємодії держави з приватними платформами міг би бути деталізований глибше. Зокрема, потребують додаткового розмежування добровільна співпраця, регуляторні вимоги, обмін даними та запобіжники від надмірного втручання у свободу вираження поглядів.

3. Система моніторингу й оцінювання ефективності є одним із найбільш практичних результатів дисертації. Водночас у подальших дослідженнях варто

конкретизувати ресурсну вартість її впровадження: потребу в кадрах, програмному забезпеченні, адмініструванні даних, навчанні персоналу та незалежній верифікації.

4. Автор пропонує інтегральний індекс ефективності та індекс інформаційної стійкості. Було б доцільно ширше обґрунтувати порядок визначення вагових коефіцієнтів, допустимих меж відхилення та процедуру перегляду показників у разі зміни безпекового або технологічного середовища.

5. Важливою є теза щодо мінімального територіального стандарту інформаційної взаємодії. Разом із тим доцільно було б докладніше розкрити особливості його запровадження у громадах із низькою цифровою спроможністю, кадровим дефіцитом, пошкодженою інфраструктурою або значною часткою населення, яке не користується електронними сервісами.

6. Зарубіжний досвід у роботі використано коректно, однак компаративний блок міг би бути посилений прикладами держав, що мають подібні до України виклики: тривалий зовнішній інформаційний тиск, трансформацію медіасистеми, воєнні або посткризові умови та євроінтеграційний порядок денний.

Зазначені зауваження мають дискусійний і рекомендаційний характер. Вони не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, а окреслюють можливі напрями поглиблення подальших досліджень.

Загальний висновок

Дисертація Дубовика Дениса Євгеновича на тему «Механізми реалізації державної інформаційної політики» є самостійною, завершеною і науково обґрунтованою кваліфікаційною працею, у якій отримано результати, що мають істотне значення для розвитку науки публічного управління та практики формування державної інформаційної політики України.

За актуальністю, ступенем обґрунтованості наукових положень, достовірністю висновків, науковою новизною, теоретичним і практичним

значенням, повнотою оприлюднення результатів та відповідністю спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії. Її автор, Дубовик Денис Євгенович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент

доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри управління Національної академії
Державної прикордонної служби України

Вадим ТОРІЧНИЙ